

ناگهان شعر

سعدی شیرازی

وه که جدانمی شودنقش تواز خیال من تاچه شود به عاقبت در طلب تو حال من ناله زیروزار من زار تراست هر زمان بس که به هجر می دهدعشق تو گوشمال من نور ستار کنای سندروی چو آفتاب تو دست‌نمای خلق شد قامت چون هلال من پرتو نوروی تو هر نفسی به هر کسی می‌رسد ونمی‌رسد نوبت اتصال من خاطر تو به خون من رغبت اگر چنین کند هم به مراد دل رسد خاطر بدسگال من بر گذری و ننگری باز نگر که بگذرد فقر من و غنای تو جور تو و احتمال من چرخ شنید ناله‌ام گفت منال سعديا کاه تو تیره می کنديآينه جمال من

شعر دوم

اگر تو فارغی از حال دوستان يارا فراغت از توميسر نمی‌شودمارا تورا در آينه ديدن جمال طلعت خویش بيان کند که چه بودست ناشکيبارا بيا که وقت بهار است ما من و تو به هم به ديگران بگذاريم باغ و صحرا را به جای سرو بلند ايستاده بر لب جوی چرا نظر کننی يار سرو بالا را؟ شمایلی که در اوصاف حسن تر کيشب مجال نطق نمائند ز بان گويارا که گفت در رخ زيبا نظر خطا باشد؟ خطا بُود که نبينند روی زيبارا به دوستی که اگر زهر باشد از دست چنان به ذوق ادرات خورم که حلوارا کسی ملامت و امق کند به نادانی حبيب من، که ننديدست روی غذرا را گرفتم آتش پنهان خبر نمی‌داری نگاه می‌کنکی آب چشم پيدار؟ نگفتمت که به يغمارود دلت سعدي؟ چو دل به عشق دهی دلبران يغمارا هنوز با همه در ادم اميد در مان است که آخري بُود آخر شبان يلدارا

موسیقی

تحقق عدالت هنری با برگزاری یک رویداد موسیقایی

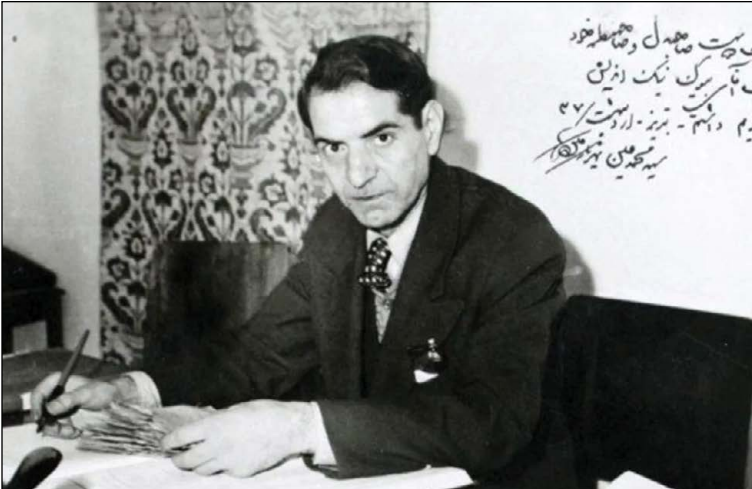

معاون امور هنری وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با انتشار متنی از کیفیت برگزاری هفدهمین جشنواره ملی موسیقی جوان نوشت، به گزارش مهر، محمود سالاری معاون هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی پیام خود را به هفدهمین جشنواره ملی موسیقی جوان ارسال کرد. در این پیام آمده است: «بی تردید داشته‌ها و نمودهای فرهنگ و هنری هر ملتی، جلوه‌گاه روشن تفکرات، باور ها و آرمان‌های آن ملت است و بر این پایه، فرهنگ آیینی و هنر تعالی بخش ایران اسلامی، آیینهای تمام‌نما از روحیه، اندیشه و ذوق و مرامی است که ساکنان این سرزمین پر مهر، برای دعوت خود و همگان به ارزش‌های انسانی و امیدواری‌های پیش برنده انسانی و نگاه‌های سازنده ایمانی، داشته و دارند.

در این رهگذر، جشنواره ملی موسیقی جوان در شانزده نوبت برگزاری خود، تلاش نموده است تا ضمن ارائه باز تعریفی از ظرفیت‌های نهفته در هنر دیرپای این سرزمین و روایت رسانی پیام انقلاب اسلامی، هموار به بانگهای مسئولیت‌پذیر و آگاهانه، در جست‌وجوی جوانه‌زدن در هواهایی تازه‌تر باشد که بتوان در فضای متفاوت آن، به خلاقیت و نوآوری‌های روز افزون و البته ریشه‌دار، رسید و هر دوره، نسبت به دوره پیشین، جوان‌تر شد و نشان داد که جوان بودن ماهیت جشنواره و نواحستگی برگزیدگان آن، هرگز منافاتی را قرار گرفتن در بالاترین سطح تخصصی تولیدات و اجرای ساخته‌ها در اوج یخنتگی، نداشته و کاروان پُر شکوه آواهایش، به پشتوانه لطف‌ خدا، هر سال با وقار تر و فراگیر تر از پیش، به تجلّی می‌نشیند و به جلالت می‌رود. جلالت و کمالاتی که با رعایت اصل مر کزی شناسایی و معرفی استعداد های برتر تر موسیقایی از سراسر کشور، در هر نوبت برگزاری، محرق حرفه‌ای و گستره حضور بیشتری یافته است. این گسترش کیفی در تولیدات هنری و توسعه کُشی به دورترین نقاط ایران اسلامی، همان تحقق مؤثر عدالت هنری است که «هفدهمین جشنواره ملی موسیقی جوان» در حصول به آن، توفیقی چشمگیرتر از دوره‌های پیش داشته است.»

شهریار وفاق میان سنت و تجدد

به مناسبت ۲۷ شهریور، روز شعر و ادب فارسی، در گفت و گویا د کتر اسماعیل امینی نقش مانای شهریار را در این گستره ژرف و دیرینه بررسی کرده ایم

و با این که شهریار خیلی شعر نیمایی ندارد، اما همان چند تا هم شاهکارند و مثلاً اگر کسی بخواهد بیست شعر خوب نیمایی را انتخاب کند، حتماً شعر «ای وای مادرم» استاد شهریار را در این فهرست قرار می‌دهد.

■ شاعری که همه‌با او موافق باشند، نداریم

این شاعر و استاد دانشگاه در پاسخ به این که گروهی از استادان و شاعران با نام گذاری روز در گذشت شهریار به نام روز شعر و ادب فارسی موافق نیستند، می‌گوید: «این صفت‌بندی‌ها

از نظر من بیپوده است. اگر این روز به نام بزرگ‌ترین شاعران فارسی مانند فردوسی، مولانا، حافظ ... هم بود، باز هم از این مجادله‌ها داشتیم. ما هیچ شاعری را نداریم که بگوییم همه بر او توافق دارند و او را شاعر ملی می‌دانند. من فکر می‌کنم بیشتر این

مباحث با تآب اختلافات دیگری است؛ مثلاً یکی این است که به هر حال استاد شهریار متعلق به جریان روشنفکری نیست. زمانی در همان روز کار پیش از انقلاب از استاد شهریار پرسیده بودند که بالاخره نسبت شما با مذهب چیست و او به صراحت در شعر فارسی و تر کی جواب می‌دهد. ما شاعران را با همان وضعیتی که دارند می‌شناسیم. حسین منزوی را با غزل عاشقانه می‌شناسیم اما او شعرهای بسیار در خشانی در باره اهل بیت هم دارد. اگر او را به شعر عاشقانه می‌شناسیم، نباید در باره این جنبه از شعر او حرف بزنیم؟ ما باید همه جنبه‌های یک شاعر را ببینیم و متصفانه قضاوت کنیم.»

نقدی بر کنسرت نمایش «سی صد»

سهراب پورناظری؛ نوازنده حرفه‌ای یا خواننده غیر حرفه‌ای؟

ساز چیره‌دستی است و در همین نمایش نیز قدرت‌نواختن خود را به رخ می‌کشد. مخاطبان موسیقی نیز اجراهای جذاب او را در طول سال‌های اخیر در پروژه‌های مختلف و گروه «شمس» از یاد نبرده‌اند. کاش سهراب این بار نیز به آهنگ‌سازی و نوازندگی و تمرکز بر هدایت گروهش بسنده می‌کرد و خوانندگی در این اجرا را به فردی حرفه‌ای‌تر می‌سپرد.

محمدرحمانیان، شاگردخلف بهرام بیضایی است و در نمایش نامهای که نوشته‌با استفاده از واژه‌های برطمطراق و خماسی سعی در به‌نمایش گذاشتن شکوه جلال ایران و پاسداشت زبان فارسی دارد. استفاده از زبان آر کائیک (باستانی)، شاعرانه و استعاری در مونولوگ‌ها و دیالوگ‌های نمایش نامه اجرایی پرغرور را رقم زده است که یادآور برخی آثار بهرام بیضایی است و البته در بسیاری از مواقع زیر کانه نقبی به شرایطروز جامعه نیز می‌زند که واکنش تماشاگران را به هم بدنیال دارد.

با وجود مونولوگ‌های جذاب و پر شور در وصف وطن پرستی و شکوه جلال و تاریخ چند هزار ساله ایران، کلیت بخش نمایشی انسجام لازم را ندارد و انگار در میان یک کنسرت موسیقایی، پاساژهایی باز می‌شود و شخصیت‌ها به تناوب روی صحنه می‌آیند و مونولوگ‌ها و حتی موقعی صحنه‌ها و دیفره‌شان را اجرا می‌کنند و می‌روند که این مسئله هم به نبود کارگردان و طراحی مناسب برای ارتباط و پیوستگی صحنه‌های نمایش به هم باز می‌گردد. شاید اگر خود محمدرحمانیان با توجه به پدولایی که در نگارش و کارگردانی نمایش‌های تاریخی و حتی کنسرت نمایش دارد، کارگردانی کار را برعهده می‌گرفت، شاهد

پرفورمنسی یکپارچه بودیم که می‌شد نامش را تئاتر گذاشت. رضا گوران که در چند هفته پایانی به گروه کارگردانی اضافه شده با وجود تلاشی که مشخص است برای سروسامان دادن به اجرا کرده، نتوانسته است اجرای نمایشی کاملی را به مخاطب ارائه دهد.

ادب و هنر

■ اظهار فضل با کار برد واژه‌های غیر فارسی!

این شاعر و استاد دانشگاه در بخش دیگری از سخنانش درباره آسیب‌هایی که امروزه متوجه زبان فارسی است از جمله رواج بیش از اندازه کار برد واژه‌های بیگانه در گفتار و نوشتار به‌ویژه جوان‌ترها می‌گوید تمایز ایجاد کردن به گمان عده‌ای نشانه باسواد بودن است: «بعضی‌ها تصور می‌کنند اگر اصطلاحات خارجی به کار ببرند و مردم متوجه حرفشان نشوند، یعنی خیلی باسواد هستند. مثلاً اگر به جای «زمانبندی» بگویند «تایمینگ»، خیلی باسواد جلوه می‌کنند. این مسئله در گذشته هم با به کاربردن واژه‌های عربی بوده؛ مثلاً در نسل منشی‌های اداری این رایج بوده و هنوز هم عده‌ای به جای «بارندگی» می‌گویند «نزولات جوی» یا به جای «اراهه» می‌گویند «محورهای مواصلاتی»! گونه‌شگفت انگیزترش این است که کسانی هم واژه‌های رایج فارسی را به کار نمی‌برند و به قول خودشان فارسی سره حرف می‌زنند و به جای «تشبیه» می‌گویند «مانستگی». وقتی عموم مردم و اهل ادب می‌گویند «تشبیه»، چرا من یک نفر بگویم «مانستگی»؟ این خوب نیست. این که بخواهم به واسطه زبان تمایز ایجاد کنم.»

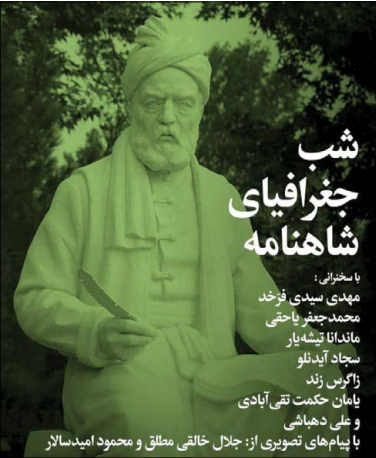
■ واژه‌سازی، اسباب تفریح نیست

دکتر امینی در پایان گفت‌وگو از واژه‌های برابرنهادی که فرهنگستان زبان و ادب فارسی برای واژه‌های بیگانه می‌سازد، می‌گوید و این که برای واژه‌سازی دیر نیست و این واژه‌ها به مرور جای خود را باز می‌کنند: «واژه‌سازی فقط وظیفه فرهنگستان نیست. متخصصان هر رشته‌ای ممکن است خودشان واژه بسازند. مثلاً کسانی که کار فنی می‌کنند، کلی واژه در دست کرده‌اند مانند «پیچ‌گوشی». مکانیک‌ها بسیار زیاد واژه ساخته‌اند مانند «کله‌گاوی»، «سگ‌دست»، «هرزه‌گرد»، «سپر» و ... مترجم‌ها هم این کار را می‌کنند و تعداد زیادی از واژه‌های خوب ما را ساخته‌اند مانند احمد اُم، محمد قاضی، هارپوش شایگان و ... بخشی از واژه‌ها ممکن است مقبول نشود، اما آن‌هایی که جا افتاده، خیلی خوب هستند مانند «پایک» که جا افتاده، نکته مهم این است که در واژه‌سازی هر کسی با هر میزان سواد نباید اظهار نظر کند و این موضوع اسباب تفریح و سرگرمی عده‌ای شود. الان در شبکه دولتیو یوتیو، آقایی در باره ریشه‌های کلمات حرف‌های پرت و پلا می‌زند. تلویزیون چرا باید این کار را بکند و زبان را دستمایه شهرت و تفریح یک عده قرار بدهد؟»

۷

ادبی

شب جغرافیای شاهنامه از نشست‌های بخارا

شب جغرافیای شاهنامه از سلسله نشست‌های شب‌های بخارا یکشنبه اول مهرماه در خانه اندیشمندان علوم انسانی تهران برگزار می‌شود. مهدی سیدی فرخ‌د، محمدجعفر یاحقی، ماندانا تیشه‌یار، سجاد آیدلنو، زاگرس زند، یامان حکمت تقی‌آبادی و علی دهباشی از پیام‌های تصویری از: جلال خالقی مطلق و محمود امیدسالار

شب جغرافیای شاهنامه از سلسله نشست‌های شب‌های بخارا یکشنبه اول مهرماه در خانه اندیشمندان علوم انسانی تهران برگزار می‌شود. مهدی سیدی فرخ‌د، محمدجعفر یاحقی، ماندانا تیشه‌یار، سجاد آیدلنو، زاگرس زند، یامان حکمت تقی‌آبادی و علی دهباشی از پیام‌های تصویری دکتر جلال خالقی مطلق و دکتر محمود امیدسالار به این گردهمایی هم

پخش خواهد شد.

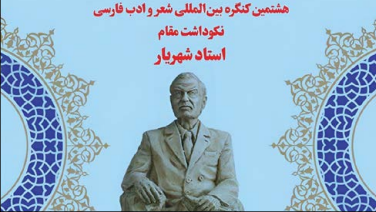
نویسنده ایرانی، نامزد جایزه کتاب آمریکا

کاوه اکبر شاعر و نویسنده ایرانی-آمریکایی با نخستین رمان خود به جمع نامزد یاری اولیه جایزه معتبر کتاب ملی آمریکا در سال ۲۰۲۴ راه یافت. به گزارش ایسنا،

فهرست بلند نامزدهای جایزه کتاب ملی آمریکا در بخش‌های مختلف اعلام شد و کاوه اکبر شاعر و نویسنده ایرانی با رمان «شهید» در بخش ادبیات داستانی حضور دارد. رمان «شهید» روایتی از زندگی یک جوان ایرانی ساکن آمریکاست که گمان می‌کند مادرش از مسافران پرواز شماره ۶۵۵ هواپیمایی ایران ایر بوده؛ همان پروازی که در تاریخ ۱۲ تیر سال ۱۳۶۷ هدف موشک‌های آمریکایی قرار گرفت و تمامی ۲۹۰ سرنشین آن شهید شدند. این جایزه از سال ۱۹۵۰ درباره فعالیت خود را از سر گرفت. نامزدهای نهایی این جایزه ادبی روز اول اکتبر (۱۰ مهرماه) و برندگان در همه شاخه‌ها نیز طی مراسمی در ۲۰ نوامبر ۲۰۲۴ (۳۰ آبان) معرفی خواهند شد.

برگزاری هشتمین همایش شعر و ادب فارسی

همایش یک روزه شعر و ادب فارسی و روز استاد شهریار با سخنرانی‌ها و میزگرد تخصصی میزبان ادب‌دوستان می‌شود. به گزارش ایبنا، در این همایش، شاهد سخنرانی‌های تخصصی با عنوان‌های «اندیشه‌های استاد شهریار»، «ارزایی آثار انسانی ادبیات‌پایداری در زبان و ادبیات فارسی» و «سازمان‌های بین‌المللی و ترویج زبان و ادبیات فارسی» خواهیم بود و جبرائیل جعفرپور، سیدحامد مدنی و الهام مینایی در باره «پژوهش‌های ادبی و هم‌افزایی خلافت‌و چالش‌های زبان در قرن بیست و یکم» و زبان و ادبیات فارسی، صلح و توسعه» و «کمبود منابع مطالعاتی، اصل عدم قطعیت در علم زبان‌شناسی» گفت‌وگومی‌کنند. این همایش امروز، ۲۷ شهریور، ساعت ۱۵ در سالن همایش‌های بنیاد استاد شهریار برگزار می‌شود.

غلط ننویسیم

حزم/هضم

حزم [hazm] اسم مصدر به معنی «هوشیاری همراه با داور اندیشی» است: بابودن آن‌ها و با حزم و عقل و تجربه‌ای که داشتند این جوان‌ها گل نمی‌کردند و هرگز به مقامات بلندی که طمع داشتند نمی‌رسیدند. (مبنی نمونه‌هایی از نثر فصیح معاصر ۱۸۰)

هضم [hazim] اسم مصدر به معنی «فرایند خرد شدن مکانیکی و تجزیه شیمیایی غذا در دستگاه گوارش و آماده‌شدن آن برای جذب در بدن» است و به مجاز در معنی «درک تحلیلی» به کار می‌رود: آنچه به خامه این آقایان بر روی کاغذ می‌آید ترک جوش نیمه‌خام است که قابل خوردن و هضم کردن نیست. (مبنی: نمونه‌هایی از نثر فصیح معاصر ۲۶۳)

بر گرفته از «فرهنگ در ست نویسی سخن»، تألیف استاد حسن انوری